

BIBLIOTEKET I IDESTRUP NÅEDE AT BLIVE 100 ÅR FRA 1904 – 2004

Allerede i 1857 startede den første læsekreds på Falster oprettet af tre mænd, der alle havde været på "Hindholm Højskole". De tre var gdr. Rs.Poulsen, Skelby, gdr. H. Dyrlov, Sdr.Alslev, gdr. Chr. Madsen ,V. Kippinge. Valgmenighedspræsten M.P. Schmidt, Nr. Ørslev fortæller om det i sin bog "Falsterske Livsbilleder".

Læsekredsen blev ophævet i 1884, og bøgerne deltes mellem de bestående kredse i Idestrup, Sdr.Kirkeby og Skelby sogne. Det har altså været begyndelsen til et bibliotek i Idestrup sogn. En 90-årig dame, fru Anna Hansen fra Sillestrup, har omkring 1969 fortalt, at hun har byttet bøger i Idestrup for sin morfar, da hun gik i skole fra 1886 til 1893. Dette passer jo udmærket med det ovenfor nævnte. Ellers ved man ikke meget om dette første forsøg, ud over at der i "Idestrup lokalhistoriske arkiv" findes et skema "Oplysninger om bogsamlingen i Idestrup", som er underskrevet den 24. juni 1888 af sognepræst M. Holst Jørgensen, der er formand for bogsamlingens bestyrelse. Disse oplysninger attesteres af Idestrup sogneråd, underskrevet den 26. juni 1888 af sognerådsformand J. Pedersen. Man må formode, at bøgerne har stået til udlån på skolen ud fra det, Anna Hansen har fortalt om.

I en gammel sognerådsprotokol har man fundet en oplysning om, at man har ophævet et bibliotek i 1901. Dette må være overgået til en læsekreds, for fra 1904 findes et oplysningsskema, hvor der står at læseforeningen for Idestrup sogn, som blev stiftet 1901, fra 15.maj 1904 går over til sognebogsamlingen under navn "Idestrup sognebogsamling".

En af lånerne i læsekredsen var gdr. Lars Mortensen, Sdr.Vedby. Hans søn Lars Peter Mortensen, Sdr.Tåstrup tog i 1903 – 04 initiativet til oprettelsen af en biblioteksforening.

Der blev valgt en bestyrelse, som bestod af: gdr. L.P.Mortensen, Sdr.Tåstrup, gdr.R.Toxværd, Sillestrup, gdr. L.Simonsen, Sdr.Ørslev, Skrædder Larsen, Idestrup, Lærer C.Nielsen, Sdr.Vedby. I et oplysningsskema står der, at bogsamlingen begynder med 200 bøger, som opbevares dels i gymnastik- og forsamlingsbygningen og dels i Sdr.Vedby skole. Udlånet foretages af bestyrelsen. Der har været brug for kapital til at købe bøger for, så der er indsamlet hos lånerne 110 kr., og der er kommet meddelelse om, at kommunen vil yde et tilskud på 100 kr. Dette er formodentlig et start-tilskud, for i senere skemaer er opført 25 kr. som tilskud fra kommunen om året. Pengene er udelukkende brugt til indkøb af bøger. Dette oplysningsskema er udarbejdet og underskrevet af lærer C.Nielsen som formand samt påtegnet den 29.april 1904 af sognepræsten i Idestrup L.P.Hansen.

Der blev også udarbejdet love for sognebogsamlingen. Heri fastsættes, at årsbidraget er:1,50 kr. for gårdmænd og tyende, 1 kr. for parcellister, 0,75 kr. for husmænd. Hvorfor tyende skulle betale lige med gårdmænd er ikke godt at vide, men i 1912 har man åbenbart fortrudt det, for da vedtages det at nedsætte dette kontingent til 1 kr. "Bøger lånes kun ud til sådanne, som forud har betalt det nævnte kontingent".

Derudover er der almindelige bestemmelser om at behandle bøgerne varsomt, lånetid en måned og erstatningspligt ved beskadigelse ud over almindeligt slid. Sidst i denne paragraf

findes en, set med nutidens øjne, mærkelig bestemmelse: "Er der smitsom sygdom i huset, må bøgerne desinficeres, inden de sendes tilbage til biblioteket".

Disse love slutter med: Således vedtages på generalforsamlingen i Idestrup den 12. maj 1904. Bestyrelsen.

Den 15. maj 1904 begyndte Idestrup sognebogsamling sit virke, og allerede næste år må bestyrelsen have indset, at det var praktisk med mere hjælp til at forestå udlånet. Det meddeles, at i Idestrup er det skrædder Larsen, der er bibliotekar, og i Sdr.Vedby lærer Nielsen. Året efter er staben udvidet med J.P.Graae, Ulslev, da der også fandtes bøger i Ulslev.

Bogsamlingen flytter noget rundt. I 1914 meddeles det, at bøgerne nu befinder sig hos enkefru Poulsen på telefoncentralen i Idestrup, i Ulslev og i Sdr.Vedby. Nu er bogsamlingen nået op på 612 bøger, og der er udlån i Idestrup en gang om ugen, i Ulslev og Sdr.Vedby hver dag. Lønningen til fru Poulsen er den formidable sum af 20 kr. pr. år.

År 1919 er bogsamlingen nået op på 732 bøger, og formand er stadig lærer Nielsen. I 1922 flyttes bøgerne til tømrermester H.P.Rasmussen, Idestrup for en betaling af 75 kr. pr.år, dels for leje af et lokale og dels for at forestå udlånet. Det blev dog hans kone, Anna Rasmussen, der tog sig af dette.

I 1932 flyttes bøgerne igen. Denne gang til Idestrup skole og lærer O.Clausen passer udlånet.

Allerede i 1936- 37 flyttes bogsamlingen til et kælderrum på "De Gamles Hjem" i Idestrup. Oven over dette kælderrum havde sognets kommunekontor til huse. I kælderrummet blev indrettet et hyggeligt lille bibliotek med hylder fra gulv til loft og efterhånden mange bøger på hylderne. Lærer Clausen passede stadig udlånet, og der var åbent et par timer en eftermiddag om ugen og ligeledes 2 timer en aften om ugen. Så var der mulighed for at alle, også efter arbejdstid, kunne låne en god bog med hjem.

Lærer Clausen dør i 1948. En afløser til at passe udlånet på biblioteket skal antages, og det bliver Fru Ellinor Andersen, Sdr.Ørslev. Efter et kursus i Kolding er Ellinor Andersen ansat som deltidsbibliotekar fra 1. september 1948, som hun varetog til 1. januar 1981, hvor hun gik på pension.

Den første formand er altså lærer Nielsen, og han fortsætter, så vidt det kan ses til 1926, hvor han sidst har underskrevet forhandlingsprotokollen. Der er i de første år efter kun skrevet ned, hvem der kom i bestyrelsen, men ikke hvem der var formand. L.P.Mortensen var med hele tiden enten i bestyrelsen eller i bogudvalget. Man må regne med, at han har overtaget formandshvervet i 1927 og indtil sin død i 1936.

I 1937 valgtes gdr. J.P.Graae, Sdr.Ørslev til formand. Ved et bestyrelsesmøde i 1937 blev det vedtaget at rette en henvendelse til Falsters Højspændingsværk om en gave til biblioteket i anledning af værkets jubilæum og bærende L.P.Mortensens navn, da han også var initiativtager til oprettelsen af Falsters Højspændingsværk. Denne henvendelse besvarede værket med at stifte et legat på 1000 kr., hvis renter årligt skulle udbetales til biblioteket.

J.P.Graae blev afløst af uddeler H.Haahr, Sdr.Tåstrup som formand, og denne blev i 1958 afløst af sekretær Erna Nielsen, Sdr.Ørslev . Erna Nielsen fortsatte til biblioteksforeningen blev opløst, og biblioteket overgik til kommunal drift 1.april 1965.

Fra jubilæum

Beretningen om læsekreds og bibliotek indtil 1965 er samlet og skrevet ned i et hæfte i anledning af bibliotekets 90- års jubilæum i 1994. Beretningen er skrevet af Erna Nielsen.

Idestrup centralskole blev bygget i 1959. Biblioteket får stillet et lokale til rådighed på den nye skole. Efterhånden er der fyldt godt op med bøger i kælderlokalet på "De Gamles Hjem", og mange af sognets beboere har fundet ud af det gode tilbud, der findes i at låne og bytte bøger. Bøgerne flytter altså endnu en gang, nu til et dejligt lyst lokale med store vinduer og med indgang lige først i skolegården. På dette tidspunkt er det stadig biblioteksforeningen, der står for driften, men som før omtalt overtager kommunen 1.april 1965.

Ved kommunesammenlægningen i 1970, nu "Sydfalster Kommune", kommer biblioteket i samarbejde med Gedser, Skelby og Væggerløse biblioteker. Ledelsen for bibliotekerne hører nu hjemme i Gedser, og man mødes nu der til fælles indkøb af bøger m.m. Der har hidtil ikke været det store udbud af børnebøger til udlån, men det ændrer sig i disse år med indkøb af billedbøger og gode børnebøger. Det er noget, som lånerne tager godt imod. Låneaktiviteten er stor,

og der planlægges at bygge til i Idestrup. I 1974 indvies en tilbygning ud mod Kirkevej – Et dejligt stort lokale med nye møbler og hylder.

Det bliver indrettet på den måde, at bøger for voksne står i det nye lokale. Børnebøgerne bliver i det andet lokale og indrettes fint med almindelige børnebøger, billedbøger og tegneserier. Desuden findes der også spil og legetøj, så tiden kan gå på en hyggelig måde, mens forældrene finder bøger til at låne med hjem.

Nogle år går med denne indretning, men i 1984 mangler "Lokalhistorisk Arkiv" et godt lokale. Arkivet er startet op få år forinden og har holdt til i et kælderlokale på skolen, men på grund af vandskade og fugtgener var det ikke særlig godt. Det vedtages nu, at arkivet flytter ind i det lokale, hvor børnebøgerne står.

Der findes mulighed for, at børnebøgerne også kan være i det store lokale, og der flyttes og sættes hylder op. Arkivet flytter ind, og der er nu fælles indgang og godt samarbejde. Publikum kan nu besøge begge steder samtidig.

Fra 1981, hvor Ellinor Andersen går på pension, ansættes nu en uddannet bibliotekar til at lede udlånet. Åbningstiden på biblioteket er også efterhånden i årenes løb udvidet med nogle flere timer, og en enkelt dag mere.

Vi er i en tid, hvor man kan låne alt muligt for at orientere sig indenfor faglitteratur, skønlitteratur m.m., og nye tiltag bliver i disse år foretaget. Efterhånden er EDB også blevet almindeligt, og det rykker nu også ind på bibliotekerne. I 1996 er det også aktuelt for

Sydfalsters Biblioteker – Alle bøger og genstande bliver forsynet med en stregkode, og udlånet foretages elektronisk. Kort efter alt dette nye er gået i gang, bliver det vedtaget i Sydfalster Byråd, at biblioteket nu også må indkøbe musik på cd'er til udlån. Dette sker i 1997. Musikken får hjemsted i Idestrup, men kan bestilles til udlån i Gedser og Væggerløse.

Det er virkelig noget af en udvikling, der er sket, siden 3 mænd havde været på højskole og startede en læsekreds.

Bogbussen

I 2004 bestemmes det i byrådet, at Idestrup Bibliotek skal lukkes og have åbent for sidste gang ved udgangen af 2004. Det blev en 100 –årig historie for biblioteket. Der kommer nu en bogbus til Idestrup en gang om ugen, og den bliver også flittigt besøgt. Man kan næsten sige, vi er tilbage til starten med læsekredsen, hvor bøgerne også flyttede rundt